

LIBRIS

We know
books

4

Colecția „NORDUL DREPTEI CREDINȚE”

† MACARIE

Episcopul românilor din Europa de Nord

De ce mă simt singur într-o eră a comunicării?

Bucurie cerească,
singurătate omenească

ISBN: 978-91-986478-7-7

Corectori: Emanuela Stoleriu, Cătălina Staicu

Tehnoredactor: Irina Lăcătușu

© 2024 Editura Felicitas a Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord

Adresa redacției:

Hässlingbyvägen 7

137 95 Österhaninge – Stockholm

E-mail: editurafelicitas@episcopiascandinavia.se

EDITURA
FELICITAS

Stockholm 2024

singure și părăsite, a văduvelor, a săracilor și oropsiților, a celor batjocoriți și uitați. Pe cei disprețuiți tu îi strângi la pieptul tău la care ai strâns pe Pruncul Cel Dumnezeiesc. Ceea ce ești milosărdă către suspinele noastre, vino, așadar, și ne mângâie în năpaste și dureri. Tu ești Maica noastră, a tuturor, iar noi suntem fiii lacrimilor tale, vărsate înaintea Crucii Fiului Tău. Mai ales ne rugăm ție, vezi-ne pe noi cei care am luat calea străinătății și ne aflăm departe de casa părintească și de glia strămoșească.

Nu ne părăsi pe noi oriunde am ajunge ca, înstrăinați fiind de patria cea pământească, să nu ne aflăm înstrăinați și de cea cerească. Maica lui Dumnezeu, pe copilașii lăsați în urmă de părinții lor care au plecat departe încălzește-i cu îmbrățișarea cu care ai ținut pe Atotțiitorul. Du rugăciunile noastre la Fiul Tău și Dumnezeuul nostru.

Păzește-ne sub Acoperământul tău de orice înfățișare a răului, cu îmbrățișarea ta. Crește și sporește în noi dragostea pentru Hristos Mântuitorul și umple inimile noastre cu dragostea către aproapele. Stinge văpaia patimilor și smerește învârtoșarea vocii noastre. Învăță-ne să fim cu adevărat fii ai înfierii, iar nu fii ai rătăcirii. Ocrotește și le călăuzește pe mame, grijește-le pruncii, întărește-le familiile. Pe cei tineri în nevinovăție și înfrânare îi păzește. Pe monahi și monahii în întreaga feciorie îi sădește. Pe preoți în cuviință îi încinge. Toată episcopia noastră în mărturia adevărului o întărește. Iar pe noi, pe toți, Maica lui Dumnezeu, cu rugăciunile tale, la Judecata de Apoi, nerușinați de viclenii diavoli ne arată înaintea Judecătorului tuturor. Amin.

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Ce să facem cu tinerețea noastră?	9
Bucuria vieții în Hristos	29
Bucurați-vă pururea! Îndemnuri pentru vremurile noastre	47
Cum putem dobândi bucuria deplină?	93
De ce mă simt singur într-o eră a comunicării?	121
Sfântul Mare Mucenic Haralambie – pildă de jertfă și bucurie întru suferințe	135
Bucuria, semnul sănătății duhovnicești	149

**Rugăciune către
Sfântul Proroc Ioan Botezătorul*,
pentru dobândirea pocăinței
(a Episcopului Macarie)**

Sfinte Prorocule Ioan, Înaintemergătorule și Botezătorule al lui Hristos, neputincioasă este mintea noastră în a-ți aduce laude după cuviință. Ci destul îți este ție lauda Mântuitorului Hristos, lângă al Cărui Tron mijlocești împreună cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Pentru aceasta, îți mulțumim și cu umilință te rugăm: tinde mâna cea îngerească și risipește norul gândurilor rele care ne copleşesc pe noi. Adu pace în inimile, casele și obștile noastre. Împacă-ne cu Dumnezeu și cu aproapele nostru. Spre fapte bune ne îndeamnă și cu boldul pocăinței trezește inimile noastre ca să pricepem prețul mântuirii noastre.

Învățătorule al pocăinței, dă-ne darul străpungerii inimii și lacrimi prin care să ne curățim de păcate și sufletele noastre mai albe ca zăpada să le albim. De fărădelegi și de cei puternici ai pământului, care strică rânduiala lui Dumnezeu, scapă-ne, prin rugăciunile tale. Sfinte Ioan Înaintemergătorule, tu, despre care Scriptura spune: „Înainte de a te fi zămislit în pânțe, te-am cunoscut și, înainte de a ieși din pânțe, te-am sfințit și te-am rânduit proroc pentru popoare”, fii cu noi și ne luminează calea în acest veac întunecat și vrăjmaș cerului, ca, prin rugăciunile tale fiind păziți, înaintea lui Hristos, la Judecată, să dobândim partea cea de-a dreapta, împreună cu toți casnicii Săi. Amin.

* Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul se sărbătorește pe 7 ianuarie.

Ce să facem cu tinerețea noastră?*

**De ce să-I dăm tinerețea noastră
lui Hristos?**

Dragi tineri, ce să facem cu tinerețea noastră? Să I-o dăm lui Hristos! Simplu de spus, dar mai greu de înțeles și de pus în practică. De ce să-I dăm tinerețea noastră lui Hristos? Care sunt principalele amăgiri cu care se confruntă tinerii și ce-i face să rateze întâlnirea cu Hristos?

Spuneam odinioară că voi, tinerii, sunteți cei mai vânați dintre toți. Consumerismul, atracția noilor tehnologii, ideologiile de gen sau anti-familie, toate sunt menite, în primul rând, pentru capturarea voastră. Tinerețea voastră este „marfa” cea mai râvnită de stăpânitorii acestei lumi! Trebuie să conștientizați acest lucru. Mintea, inima și trupul vostru sunt dorite de cei fără scrupule care vor să le colonizeze, să le paraziteze cu ideologiile lor stricate, cu darurile lor otrăvite, cu „drogurile” lor virtuale sau reale.

* Cuvânt adresat celor peste 600 de tineri, la Sfânta Liturghie, miercuri, 24 iulie 2019, în cadrul Taberei de tineret din Poiana Nemțioșor, a X-a ediție, organizată de Arhiepiscopia Iașilor.

Am spus aceste cuvinte pentru că lumea în care trăim astăzi are un efect devastator asupra tinerilor. Nu mă feresc să o spun direct – ba chiar am această răspundere, căci, ca episcop, sunt veghetor peste turma încredințată de Hristos: ca niciodată până acum în istoria umanității, tinerii sunt scoși din mediul familial și comunitar, expuși, formați și copleșiți cu stimuli, senzații și dorințe foarte intense, pe care nu au învățat să le controleze sau să le înțeleagă și care fac parte dintr-un dresaj mai mult sau mai puțin subtil prin care sunt dirijați, deviați de la traseul lor firesc și de la ce are tinerețea mai prețios și direcționați către scopuri distructive.

Ca niciodată până acum în istoria umanității, tinerii sunt folosiți, sunt „materie primă” pentru ceea ce se numește „schimbare socială” și „emancipare”. În vechime, tinerețea era o perioadă de formare, de descoperire de sine, de auto-disciplină, de trecere. Tinerețea nu era folosită și nu era trăită ca un pretext pentru disprețuirea celor bătrâni, a celor cu experiență sau pentru contestarea așezămintelor, fundamentelor sociale. Entuziasmul tinereții era folosit în mod constructiv: idealist și eroic, tânărul era cel care se opunea nedreptății, cel care demasca abuzurile și înfrunta fără teamă tiranii.

Tânărul de astăzi este atras către o emancipare mincinoasă

Avem exemple în acest sens în curajul celor trei tineri – Anaia, Azaria și Misail – care l-au înfruntat pe Nabucodonosor, refuzând să se închine idolului său, și al Profetului Daniel, care, tot tânăr fiind, a scăpat-o pe Suzana de ocară. Dar cei trei tineri, care au fost aruncați în cuptor pentru că au respins idolatria, și Daniel, care a devoalat abuzul celor mai mari, nu au făcut acestea pentru a contesta așezămintele și fundamentele comunității lor, ci, dimpotrivă, pentru a le mărturisii trăinicia și adevărul. Ei sunt eroi ce restaurează adevărul, dreptatea, credința. Ei sunt eroi ai curăției și ai sincerității inimii. Să ne gândim la pleiada de martiri ai Bisericii. La Sfintele Mucenițe Iuliana, Varvara, Marina și la toate fecioarele mucenițe! Să ne gândim la martirii închisorilor, la lumina unui Valeriu Gafencu, a unui Costache Oprișan sau a celor dimpreună cu ei!

În schimb, în nihilismul societății actuale, vedem că tinerii sunt dirijați, dresați, spre a-și asuma un rol de contestatari ai trecutului, ai originilor, ai tradiției. Tânărul de astăzi este atras către o emancipare mincinoasă. Eliberat de constrângerile „plictisitoare” ale tradiției și ale comunității, el este momit către falsa libertate a reinventării, a credinței în propriul ego, a experimentării de senzații tari și a performării în sectoare strict specializate care-l transformă într-o rotiță dintr-un mecanism total. Este o falsă libertate, pentru că dacă, pe

de o parte, tinerilor li se spune că se pot reinventa total, inclusiv din perspectiva așa-zisei „orientări sexuale” și a „genului”, pe de altă parte, tânărul este foarte conformist în gândire și în privința locului pe care-l ocupă în societatea de consum. Protestul său este direcționat către tradiție, și nu către acest capitalism postmodern, care este profund idolatru și în care milioane de Suzane sunt victime ale elitelor hedoniste.

Cum și de ce țintesc inima voastră?

Libertatea promisă de această lume este amăgitoare pentru că ea transformă posibilitatea și promisiunea autonomiei în obligație. Ți se promite că poți alege telefoane mai inteligente, mai performante. Ți se promite că poți opta pentru rețele sociale mai generoase și mai prietenoase (nu se spune chiar *user friendly* când sunt lăudate astfel de platforme?), care te ajută să te expui mai mult, să te arăți mai frumos și să te conectezi cu mai multă lume. Dar această promisiune se transformă în obligație socială și, în cele din urmă, în robie. Se transformă în presiunea de a avea ultimul iPhone, chiar dacă asta înseamnă un sacrificiu, fie personal, fie pus pe seama părinților, sau un credit bancar. Se transformă în presiunea de a fi și tu pe Facebook sau pe Instagram, pe TikTok, nu-i așa, că acolo e toată lumea și acolo sunt toți prietenii tăi. Iar apoi, în obligația de a posta poze, de a-ți construi un „profil” cât mai atractiv, cât mai

adekvat pentru a obține followeri și like-uri, de a fi la curent non-stop cu „feed”-ul și cu „noutățile”, cu ultimele postări ale prietenilor. Sau, iată, sunt atâtea festivaluri pentru tineri în zilele noastre, unde se petrec tot felul de lucruri dăunătoare. Ele par, la prima vedere, doar simple libertăți, opțiuni. Dar devin pentru mulți tineri o „obligație”: dacă toți prietenii tăi se duc acolo, nu ești și tu, deja, mai mult decât tentat, chiar presat să frecvențezi astfel de festivaluri? Așadar, aici vorbim despre un stil de viață în general: iluzia alegerii se transformă în obligația de a achiziționa și de a ne purta într-un fel perceput ca dezirabil sau „în trend”, doar ca să ne simțim integrați și acceptați de această lume.

Iar voi, tinerii, sunteți cu adevărat o „țintă”. Știți cum este denumit segmentul de vârstă din care o parte consistentă sunteți voi, cei tineri? „Publicul comercial”, de la 18 ani. Asta sunteți: un „segment”, un „target”! O țintă! Și ce anume, până la urmă, țintesc acești promotori ai falsei emancipări? Inima voastră! Ei țintesc ce aveți voi mai prețios! Inima, sediul afectelor și locul cel mai adânc al personalității voastre, acolo unde, în profunzime, se află Însuși Hristos, bătând la ușă... Cum și de ce țintesc inima voastră? Pentru că, pe de o parte, prin excesul de consum, scopul este să vă desensibilizeze, să vă sedeze partea afectivă care e responsabilă de empatie, altruism, idealism, curăție, sacrificiu. Pe de altă parte, prin neîncetata bombardare cu impulsuri senzoriale foarte puternice, prin expunere la erotism deșănțat, omniprezent, la droguri reale sau virtuale, vă este exacerbată senzualitatea. Tânărul insensibil, egoist, îngust

în gândire, care se mulțumește cu niște resturi când vine vorba despre lucrurile serioase și adânci și care este dependent de stimularea senzuală, este un înger cu aripile tăiate, un vultur pus în lanț și forțat sau, și mai rău, dresat să trăiască în ograda găinilor, este leul căruia i s-a pus belciug și care a fost obligat să trăiască cu și ca un porc în glod...

Să nu vă lăsați aripile tăiate!

Preaiubiții mei, să nu vă pierdeți libertatea adevărată! Să nu vă lăsați aripile tăiate! „*Fiule, dă-mi inima ta!*” (*Pilde* 23, 26), „*Iată, Hristos stă la ușă și bate!*” (*Apocalipsa* 3, 20). Aceasta este realitatea! Nu ce are lumea să vă ofere! Dar ce putem face într-o astfel de lume care are o putere de penetrare și de atracție fără precedent?

Dragi tineri, față de o asemenea forță, jumătățile de măsură nu ajung. Nu suntem și nu putem fi oameni ai acestei lumi postmoderne și creștini în același timp. „Locuiesc pe pământ, dar sunt cetățeni ai cerului” – scria un creștin al veacurilor de început. Dar, pentru a trăi efectiv aceasta, este nevoie să ne trezim duhovnicește. Spune Sfântul Apostol Pavel: „*Deșteaptă-te, cel ce dormi, și te scoală din morți și te va lumina Hristos*” (*Efesenii* 5, 14). Da, avem nevoie de o deșteptare duhovnicească, de conștientizare! La deșteptare ne cheamă, precum știți, și imnul nostru național. Trebuie să înțelegem toate aceste amăgiri, toate aceste false emancipări,

toate aceste curse pregătite pentru a secera, pentru a recolta suflete. Și trebuie să înțelegem că lucrurile sunt cât se poate de serioase. La mijloc sunt suflete. La mijloc e mântuirea noastră. Și, odată ne ce-am deșteptat noi, să-i trezim și pe ceilalți. Pe oricine este dispus să asculte și altceva decât ceea ce îi spune, pe toate vocile și în toate chipurile, această lume, pe acela să nu-l lăsați în urmă.

Bun, dar, odată treziți, ce mai trebuie să facem? Putem oare să ne extragem cu totul din lumea virtuală, din marile orașe, din alergăturile de fiecare zi? Să ne aruncăm telefoanele și să ne retragem în păduri? N-ar fi rău nici așa, dar e nerealist și chiar mai dăunător: știm că extremele sunt de la diavol. Fiilor și fiicelor, să înțelegem că Biserica este refugiul. Biserica nu doar ca loc, ca spațiu de întâlnire și de frecventare a slujbelor, ci Biserica în calitatea sa de mediu de viață. Trebuie să ne transformăm Biserica într-un ecosistem propriu, într-un stil de viață, într-un mod de a gândi și de a acționa. Primii creștini trăiau credința într-un mod vibrant și intens, dar să știți că o făceau astfel nu doar datorită calităților personale, individuale, ale celor credincioși, ci și datorită sentimentului comunitar intens, pentru că într-adevăr erau un cuget și o simțire. Așadar, să ne refugiem în biserici, să adâncim experiența noastră creștină, să ne deconectăm cât mai des de la lumea virtuală și să ne conectăm la lumea realității ultime a celor nevăzute, să căutăm Fața Celui care ne așteaptă și să ne căutăm unii pe alții neîncetat. Să nu aducem în Biserica

modurile de a fi și de a gândi și comportamentele lumii nihiliste și consumeriste, ci, prin experiență, prin trăire, să dezvoltăm noi moduri de a trăi creștinește chiar și în Babilonul zilelor noastre. Pentru că, de fapt, iubiți tineri, dacă vreți să rămâneți tineri, dacă vreți să fiți noi și înnoiți, aceasta doar în Hristos și doar dându-I lui Hristos tinerețea voastră se poate. Amin!

Întrebări și răspunsuri

Tânărul are nevoie să descopere o alternativă reală la lumea care îl atrage mereu

Cum poate trăi un tânăr o viață în Hristos în zilele noastre?

Cred că un tânăr are nevoie de un angajament profund și intens în Biserică... Pentru a putea duce o viață în Hristos, mai ales la tinerețe, nu cred că e suficient un contact sporadic sau redus la câteva elemente de bază. Firește că, mai ales la început, a-ți găsi un părinte duhovnic, a frecventa biserica duminica și la sărbători, a te spovedi și a te împărtăși sunt un *ABC* absolut necesar. Însă, cel mai probabil, insuficient, pentru că problema care se va pune este: ce pune tânărul în viața sa în afara acestor fapte ale viețuirii elementare de creștin? Ce face el în toate celelalte zile, când nu se spovedește,

când nu se pregătește de împărtășit? Cum să trăiască el întru Hristos în viața de zi cu zi? Pentru că el, cu excepția celor două-trei ore săptămânale de Liturghie și a celor 30 de minute petrecute la spovedit o dată la câteva săptămâni, trăiește în lume, la școală, adică la liceu sau universitate, ori la locul de muncă. Și atunci această chestiune devine esențială pentru devenirea creștină a unui tânăr.

Ajunși aici, sunt două tipuri de răspunsuri pe care le putem da. Unul va pune accentul pe aprofundarea rugăciunii personale și pe lecturi duhovnicești. Este și acesta un răspuns, dar incomplet și, dacă rămâne singular, intimist-pietist. Celălalt tip de răspuns va îndemna tânărul să participe la misiuni sociale, să facă voluntariat *pro-life*, să se implice în comunitate. Și acesta poate fi un răspuns bun, dar și el este insuficient. Știți de ce? Pentru că, în fond, după ce își face rugăciunile, după ce citește din *Filocalie* sau după ce participă la o anumită acțiune socială, tânărul se va întoarce la... ce? La ce anume se întoarce tânărul? Ajungem la aceeași problemă ca înainte. Pentru că esența, scumpii mei, este ca tânărul să aibă ocazia să experimenteze o cultură organică a Duhului, o cultură creștină autentică. Ce este aceasta? Este un mod de viețuire care-ți permite să te formezi și în dimensiunea lăuntrică și în cea socială și, mai cu seamă, să dobândești un discernământ și o voce proprie conștientă de sine și de identitatea ta. O cultură a Duhului înseamnă o viețuire de obște, o cultivare comună a acelorași valori, o călăuzire spre descoperirea celor care sunt trainice, durabile, care merită trăite și

apărate. De aceea noi, în monahism, avem acea perioadă de încercare a novicelui. Căci nu e doar o testare a voinței sale, este, totodată, și o *socializare* a sa în viața mănăstirii: el învață ritmul slujbelor, al ascultărilor, învață noi raporturi față de ceilalți frați și față de părinții mai experimentați, învață să participe activ la slujbe, devine, treptat, membru al comunității după ce *uită* regulile lumii de afară și le înțelege și acceptă pe cele ale lumii monahale. Ceva asemănător, adică un trai de obște, ar fi necesar și în biserică, și în comunitățile parohiale. Tânărul are nevoie să descopere o alternativă *reală* la lumea care îl atrage mereu și cu orice ocazie înapoi de la viețuirea în Hristos. Iată, noi vă oferim vouă, tinerilor, această șansă, de a trăi integral o viață în Hristos fiind angajați într-o comunitate vie, într-o biserică vie.

Este bine însă pentru un tânăr să-și găsească prieteni din Biserică, de același cuget și cu aceleași căutări

Cum să procedeze un tânăr care este credincios și are prieteni care nu sunt „cu Biserica”?

Atât timp cât prietenii săi nu-l împiedică și nu i se împotrivesc să se manifeste ca un creștin, să-i păstreze drept ceea ce sunt, prieteni. Dacă însă încep să-l saboteze, încearcă să-l determine să-și schimbe preocupările,

să o „lase mai moale” cu posturile, cu Biserica, cu „popii”, cum se spune în astfel de situații, atunci să nu mai stea legat de ei. Nu doar că nu-i este lui de folos, dar nici lor nu le este de folos să se îndârjească împotriva Bisericii. Așa, dacă se va înstrăina, dacă va pune limite acestor atitudini și se va îndepărta, mai degrabă s-ar putea ivi șanse ca, la un moment dat, prietenii săi să regrete ce au făcut. Sigur, el trebuie să fie mereu disponibil pentru a ajuta, pentru un cuvânt bun, dacă e căutat. Este bine însă pentru un tânăr să-și găsească prieteni din Biserică, de același cuget și cu aceleași căutări. Dacă este vorba despre studenți, o modalitate de a face asta e să se înscrie în asociațiile studențești creștine. Cu tinerii care au doar liceul e mai greu. Pe ei nu prea îi vedem, pentru că nu există asociații de elevi creștini dezvoltate. Pe ei îi pierdem cel mai adesea la „păcănele”, la munca de jos în străinătate sau chiar în alcoolism și droguri. Aici ar fi mult de lucrat...

*Ce să facem cu cei care devin dependenți de droguri?
Cum îi putem ajuta?*

Este foarte greu... Dar în Hristos totul e posibil și noi trebuie să tindem către acest *posibil* al lucrării cerești.

Ceea ce mă uimește pe mine, și cred că pot spune, fără să exagerez, că sunt totuși încă tânăr, un episcop tânăr, care cu doar douăzeci de ani în urmă era încă student, este cât de ușor se ajunge la droguri în zilele noastre, cât de mult au invadat drogurile orașele și chiar satele. Sunt accesibile oricui, la toate colțurile. Așa ceva

nu exista când eram eu foarte tânăr, și am făcut studiile într-un oraș destul de cosmopolit, la Cluj... Acest lucru duce la banalizarea consumului de droguri. Și, de aici, la problema agravată a dependențelor de droguri. Sunt rugăciuni speciale pentru cei dependenți de droguri, sigur, pe care să le rostim noi pentru ei, căci aceștia, sărmanii, nu se află într-o stare în care să se poată ruga.

Pentru cei care se află deja într-o astfel de situație, cred că, dacă au familie și dacă familia lor suferă pentru ce se întâmplă, ea trebuie ajutată, mângâiată, întărită. Să ai un soț sau un fiu, un frate care a ajuns dependent de droguri este o nenorocire și poate deveni și un stigmat. De aceea noi trebuie să arătăm dragoste și sprijin față de familie. În ceea ce îl privește pe dependent, dacă adicția e gravă, este nevoie de ajutor specializat și, alături de un astfel de ajutor, trebuie arătată compasiune și oferită o alternativă. Trebuie multă răbdare și jertfelnicie cu cei care ajung astfel, îndelungă stăruință...

Dar cel mai potrivit ar fi să încercăm să prevenim dependența de droguri. Aceasta înseamnă o prezență mai activă a noastră, a celor care suntem misionari, și în licee, unde încep astfel de inițieri. În licee sunt cei aflați la vârsta critică, la adolescență, cu nevoia lor de prieteni, influența anturajului care începe să fie mai important decât propria familie. Dacă noi am fi mai prezenți, oferind liceenilor experiențe mai curate, mai nobile, ocazii de a cunoaște cât mai mulți tineri, poate că am reuși să prevenim asemenea nenorociri...

Tinerii pot descoperi comori inepuizabile în muzica și iconografia Bisericii

Cât de important este pentru un tânăr creștin să-și selecteze muzica pe care o ascultă sau filmele la care se uită?

Sigur că este foarte important... Nu cred că poți fi creștin și să mergi, de pildă, la un festival de tip Untold. Sau să vezi cine știe ce filme cu tot felul de simboluri sau de povești demonice, cum este tot mai la modă. De aceea spuneam adineauri că e nevoie de o cultură a Duhului. Aceasta ar însemna și cultivarea a ceea ce este frumos în cultură, a muzicii frumoase, a filmelor bune, a cărților fundamentale. Și nu mă refer doar la muzică sau la filme clasice. Sunt multe feluri de muzică, multe feluri de filme, dar cred că esențial este să fie căutate cele care cultivă o anume sensibilitate a inimii, o anume problematizare a condiției noastre umane.

Pentru adolescent o asemenea călăuzire ar fi chiar esențială, căci acum tot ce e la modă, tot ce se livrează adolescenților este și de proastă calitate, și, de cele mai multe ori, murdar, josnic. Desigur că cea mai frumoasă muzică e psaltica, și e și cea mai profundă și foarte complexă, bogată. Pe cei care aveți talent la muzică vă sfătuiesc din toată inima să o aprofundați, e un domeniu minunat, la fel ca iconografia. Ce bogăție de simboluri, câtă splendoare există în Biserica noastră... Cu o

călăuzire adecvată, tinerii pot descoperi comori inepuizabile în muzica și iconografia Bisericii.

Când să-și pună tânărul problema alegerii între căsătorie și monahism?

Dacă ajunge să-și pună această problemă e un progres în sine... Cred că asemenea alegeri nu trebuie grăbite. Să-i lăsăm lui Dumnezeu timp să ne arate ce ni se potrivește... Înalțul Bartolomeu, la care, precum știți, am ucenicit, când a auzit că doresc să aleg calea monahală, nu s-a grăbit să mă împingă în această direcție, ci m-a conștientizat asupra gravității unei asemenea decizii, mi-a povestit propria sa experiență din tinerețe, cu suișurile și coborâșurile sale, și m-a asistat binevoitor, bineînțeles, dându-mi întreaga sa binecuvântare.

Important e să privim aceste alegeri ca fiind alegeri grave, o probă de maturitate. Este esențial să căutăm să deslușim care e voia lui Dumnezeu pentru noi și mai puțin să alergăm noi după ce ne închipuim că ni se potrivește. Ambele căi sunt binecuvântate de Dumnezeu. Ambele căi se parcurg doar cu duh de jertfelnicie, cu răbdare, cu înțelegere pentru celălalt și exigență față de sine. Pentru a reveni la întrebare, cred că un tânăr care simte că duhovnicește îi lipsește ceva, și subliniez, această lipsă o resimte pe plan duhovnicesc, poate e momentul să se întrebe pe ce cale ar vrea Dumnezeu să meargă înainte: căsătorie sau monahism?

Am o problemă dacă mă mulțumesc cu socializarea pe mesagerie și nu îmi mai dă ghes inima să mă văd față către față cu celălalt

Sunt oare ispitele tinerilor din ziua de azi mai mari decât ale celor din trecut?

Nu neapărat ispitele în sine, ci modul lor de manifestare. Da, cu siguranță. Tânărul din vremurile trecute era educat mai mult acasă, în familie, în comunitate și abia apoi în societate ca ansamblu. Iar aceasta într-un mediu social care pune totuși accentul pe o anumită cuviință, o anumită moralitate. Astăzi acel mediu a dispărut, iar copilul este crescut în general de școală, de anturaj și de mediile virtuale sau digitale. Familia de cele mai multe ori concurează cu acești „dascăli” în creșterea copilului, lucru care se resimte odată cu înaintarea în vârstă.

Aceasta înseamnă că tânărul este mult mai expus ispitelor decât cel din vremurile mai vechi. Și că aceste ispite își găsesc mai ușor calea către sufletul său și sunt mai intruzive. Doar dacă ne gândim la faptul că de atâtea ori, la vârste din ce în ce mai fragede, tinerii, adolescenții sau chiar pre-adolescenții își pierd inocența prin expunerea la mediile digitale și nu doar astfel... Ceea ce îmbătrânește prematur tânărul. Ispitele sunt mai mari, provocările sunt mai mari, iar noi, slujitorii altarului, părinții, dascălii, adulții în general, suntem

chemați să conștientizăm aceste provocări și să adâncim veghea noastră duhovnicească.

În ce măsură ne pot împiedica noile tehnologii, telefoanele inteligente, internetul, să ne ducem viața duhovnicească și ce putem face în această privință?

Din păcate, mijloacele digitale și internetul au devenit omniprezente în viața noastră. Toți avem telefoane, conturi pe rețele, comunicăm prin acestea, le folosim zi de zi. Deseori ele devin indispensabile și pentru activitățile noastre. E atât de greu să ne imaginăm viața fără ele! Și totuși, pe undeva, știm cât sunt de nocive... Și știm că pot crea adicție, dependență, uneori la fel de gravă ca aceea de alcool sau de droguri.

Probabil știm cu toții, poate mai asumat, poate mai puțin, măsura în care folosirea acestor mijloace ne afectează viața duhovnicească. De exemplu, dacă nu pot să stau la Liturghie fără să-mi verific de două-trei ori telefonul, să văd ce notificări am primit, dacă pierd ore întregi pe internet după ce am intrat „doar pentru câteva minute”, dacă mă trezesc și mă culc cu telefonul și ecranul este cea dintâi și cea de pe urmă imagine pe care o văd în fiecare zi, iar nu o icoană și Cartea de rugăciuni, înseamnă că am o problemă și că da, îmi afectează viața duhovnicească. De asemenea, dacă observ că prefer să comunic prin mesaje în loc să vorbesc la telefon cu celălalt, dacă mă mulțumesc cu socializarea pe mesagerie și nu îmi mai dă ghes inima să mă văd față către față cu celălalt, dacă atunci când mă văd cu celălalt stăm

amândoi pe telefon, dacă atunci când sunt în familie, în loc să iau aminte la ce-mi spun ceilalți, sunt cu mintea-n telefon, atunci iar am o problemă.

Adevărul este, scumpii mei, că aceste dispozitive uneori ne țin captivi. Au devenit inevitabile, le folosim, dar să nu uităm niciun moment acest lucru și să căutăm să limităm expunerea la ele și folosirea lor, iar când vedem că iau locul vieții duhovnicești, că ne înstrăinează de celălalt și ne ecranează accesul la viața reală, să ne punem probleme și să facem o schimbare în acest sens.

Sfinții au supraviețuit prin credință și printr-un eroism al inimii la care avem nevoie cu toții, nu doar cei tineri, să revenim

Care ar fi modelele cele mai apropiate pentru tineri? Sfinții Bisericii...?

Toți Sfinții tineri ai Bisericii ar putea fi, în mod firesc, modele și pentru tinerii de azi. Marii Mucenici, precum Sfinții Dimitrie, Gheorghe, Ioan Valahul sau tinerii Sfinți Brâncoveni, de pildă. Toți erau foarte tineri când au primit martiriul. Din *Vechiul Testament* ați auzit acum la predică frumoasa pildă a Profetului Daniel, însă și a celor trei tineri dimpreună cu el, Anania, Azaria și Misail, care, aflându-se în Babilon, nu au renunțat la